

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет урбаністики та просторового планування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ ТА ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Виконавець:

Брунець Юрій Степанович

Науковий керівник:

Клімович Сергій Олександрович, кандидат наук
з державного управління, доцент

КИЇВ – 2025

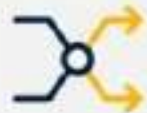
АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ: ВІДПОВІДЬ НА ВНУТРІШНІЙ ТА ЗОВНІШНІЙ ЗАПИТ

Внутрішній запит: Зростаюча вимога громадянського суспільства до прозорості, справедливості та ефективності владних рішень.

Зовнішній запит: Формування сталими демократіями вимог до України на шляху до Європейського Союзу.

Центральна проблема: Необхідність розвитку конструктивної участі громадськості у формуванні владних рішень як на державному, так і на місцевому рівнях.

СТРУКТУРА ТА НАУКОВИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Обґрунтувати науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення правової бази та інструментів залучення громадян до прийняття владних рішень.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Діяльність органів публічної влади та громадянського суспільства щодо залучення громадян.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізувати правову базу впровадження інструментів е-демократії.
2. Систематизувати практику використання інструментів цифрової демократії.
3. Дослідити світовий досвід та визначити актуальні підходи для України.
4. Сформулювати рекомендації щодо шляхів вдосконалення інструментарію.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Цифрова партисипація та електронна демократія в діяльності органів публічної влади.

Ключові Принципи Публічного Управління в Цифрову Епоху

Короткий огляд теоретичних засад: Дослідження визначає демократію як форму устрою, де народ є джерелом влади, а держава гарантує права, свободи та контроль за владою.

Фундаментальні принципи цифрового врядування:

Безпека та захист даних
Гарантія конфіденційності та кіберзахисту.

Ефективність та інноваційність
Оптимізація процесів та скорочення бюрократії.

Прозорість та відкритість даних
Доступ громадян до рішень, бюджетів та статистики.

Підзвітність та відповідальність
Механізми зворотного зв'язку та контролю.

Участь та інклюзивність
Залучення всіх верств населення до прийняття рішень.

Правова та Інституційна Архітектура

Інституційне забезпечення:

Міністерство цифрової трансформації України

Центральний координатор, що консолідувало раніше фрагментовані функції.

Органи місцевого самоврядування
(ключові провайдери)

Громадські організації
(драйвери розвитку та моніторингу)

Правова основа:

Ключовий висновок аналізу:

Існуюча нормативно-правова база має **фрагментарний і несистемний характер**, що створює прогалини у регулюванні.

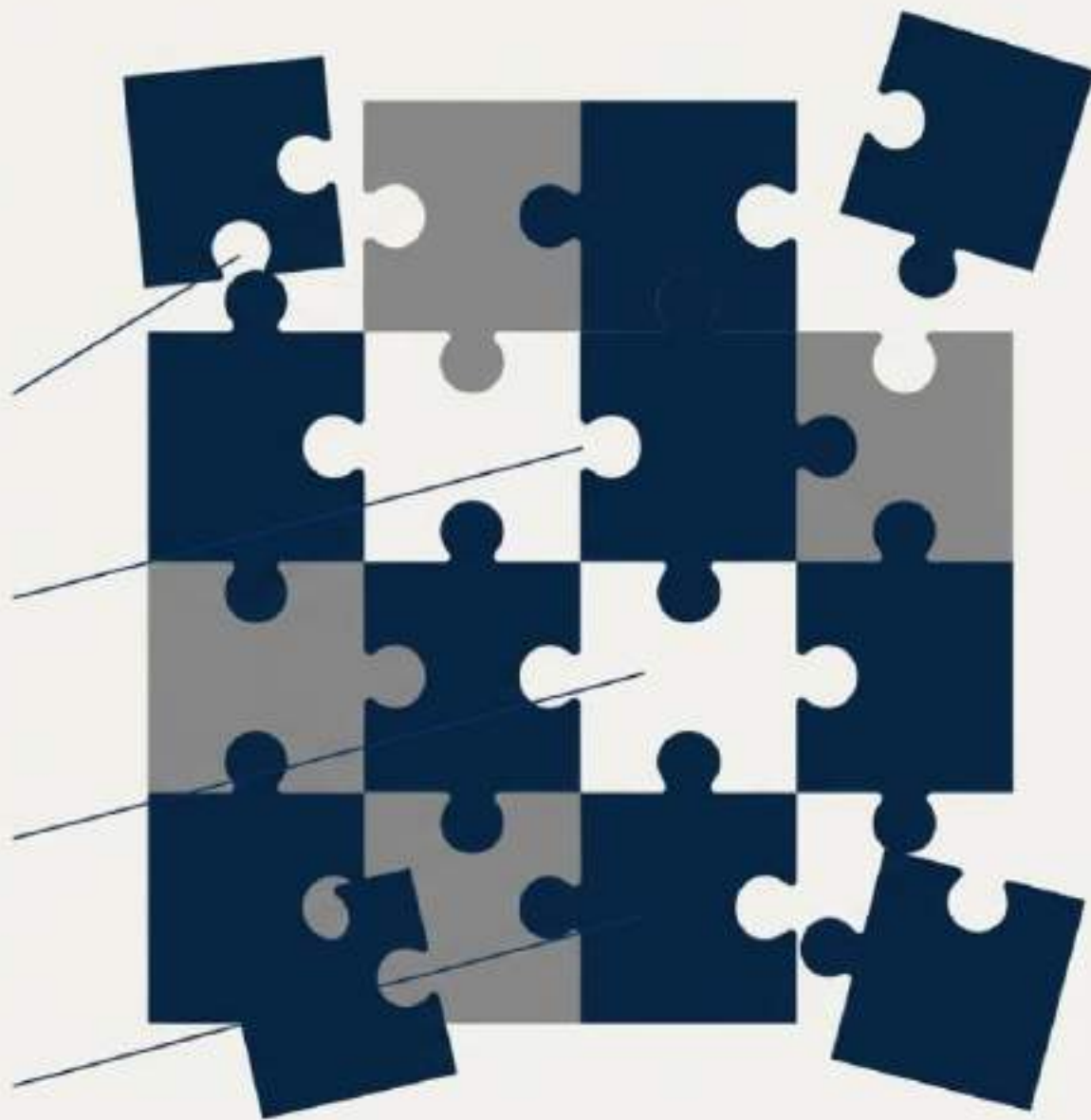
Фундамент: Конституція України (ст. 38-40), Закони «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян».

ПРАВОВА ОСНОВА: ФУНДАМЕНТ ЦИФРОВОЇ ПАРТИСИПАЦІЇ

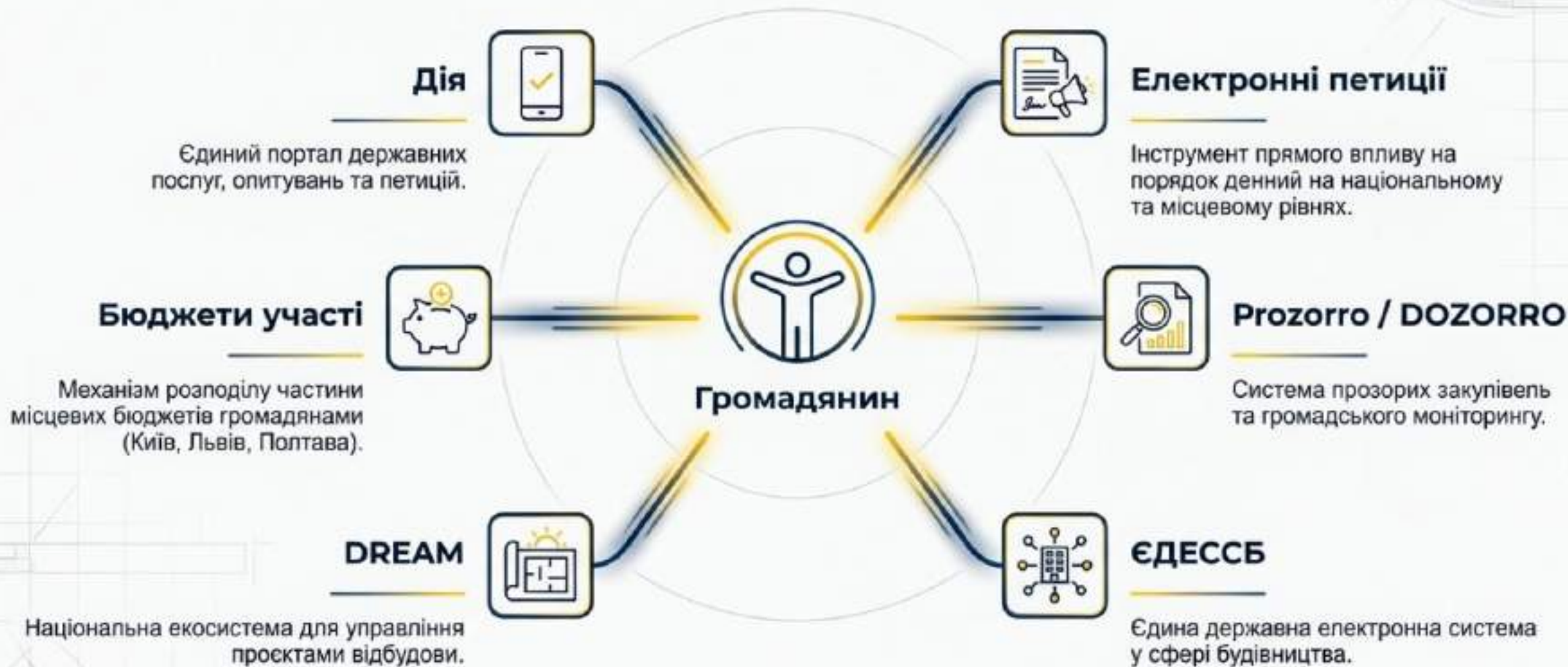

КЛЮЧОВІ НЕДОЛІКИ ПРАВОВОЇ БАЗИ: ФРАГМЕНТАРНІСТЬ ТА ПРОГАЛИНИ

- 1. Фрагментарність законодавства:** Нормативні акти приймаються окремо, без взаємної узгодженості, що створює правові суперечності.
- 2. Відсутність єдиного базового закону:** Немає комплексного закону, який би системно регулював усі інструменти цифрової демократії.
- 3. Недостатня регламентація інноваційних інструментів:** Електронні консультації та громадський бюджет онлайн часто функціонують без чіткої законодавчої основи.
- 4. Невідповідність стандартам ЄС:** Законодавчі норми (напр., щодо захисту даних) не повністю гармонізовані з європейськими практиками (GDPR, eIDAS).

Екосистема Інструментів Цифрової Демократії в Україні

Глибокий Аналіз: Портал "Дія" як Канал Взаємодії

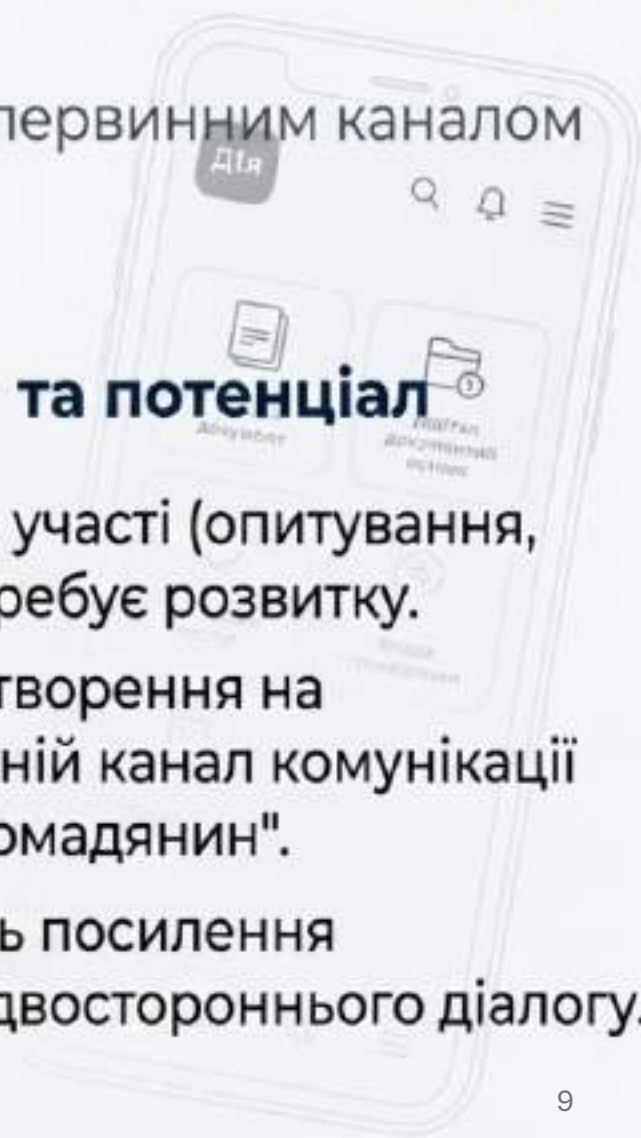
Роль: Інтеграція понад 130 державних послуг, що стало первинним каналом взаємодії з державою для мільйонів українців.

+ Сильні сторони

- Масове охоплення та високий рівень довіри.
- Єдина точка доступу до послуг та документів.
- Критично важливий інструмент в умовах війни (допомога ВПО, інформація).

! Виклики та потенціал

- Функціонал участі (опитування, петиції) потребує розвитку.
- Ризик перетворення на односторонній канал комунікації "влада → громадянин".
- Необхідність посилення механізмів двостороннього діалогу.

Глибокий Аналіз: Електронні Петиції та Бюджети Учасі

Електронні петиції

Успіх

Дозволяють виносити локальні проблеми на розгляд влади.

*Приклад: петиція в Києві щодо облаштування велодоріжок була розглянута міською радою.

Слабкість

Часто відповіді є формальними, а реальне впровадження успішних петицій залишається на низькому рівні.

Бюджети учасі

Успіх

Прямий вплив громадян на розподіл бюджетних коштів.

*Приклад: у Полтаві реалізовано понад 100 проектів, ініційованих мешканцями (дитячі майданчики, благоустрій).

Слабкість

Обмежений обсяг фінансування та ризик низької поінформованості населення у менших громадах.

Ключові Виклики та Прогалини Системи

1. Кібербезпека та Захист Даних:

- Високі ризики кібератак та дезінформаційних кампаній в умовах гібридної війни.
- Технічні вразливості платформ, що створюють загрозу фальсифікації даних та витоку персональної інформації.
- Фрагментарність стандартів кіберзахисту між різними державними органами.

2. Цифрова Нерівність та Доступність:

- Значна частина населення, особливо старшого віку, залишається поза цифровими сервісами. *(Згідно з дослідженням КМІС, **38% українців** віком понад 70 років не користуються інтернетом).*
- Нерівномірний доступ до технологій та цифрових навичок обмежує інклюзивність.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ

Від діагностики до конкретних рекомендацій.

РЕКОМЕНДАЦІЯ 1: ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Pro-social Media (Cofacts, Community Notes):

Платформи для спільного фактчекінгу для протидії дезінформації.

Інструменти для містопланування (Unlimited Cities, Helsinki 3D+):

Інтерактивні VR/AR платформи для залучення громадян до просторового планування та відбудови.

Платформа СПІЛЬНО (ідея автора)

Інтерактивні карти спільного планування простору, Big Data +AI

Рекомендація 2: Розвиток Цифрових Компетенцій та Освіти

Для громадян

- **Що?** Розробити та впровадити національні **освітні програми з цифрової та медіаграмотності**.
- **Навчання:** Пояснення принципів демократії, практичне використання інструментів (петиції, бюджети), кібергігієна та протидія дезінформації.
- **Чому?** Для подолання цифрової нерівності та забезпечення **осмисленої, а не формальної участі**.

Для публічних службовців

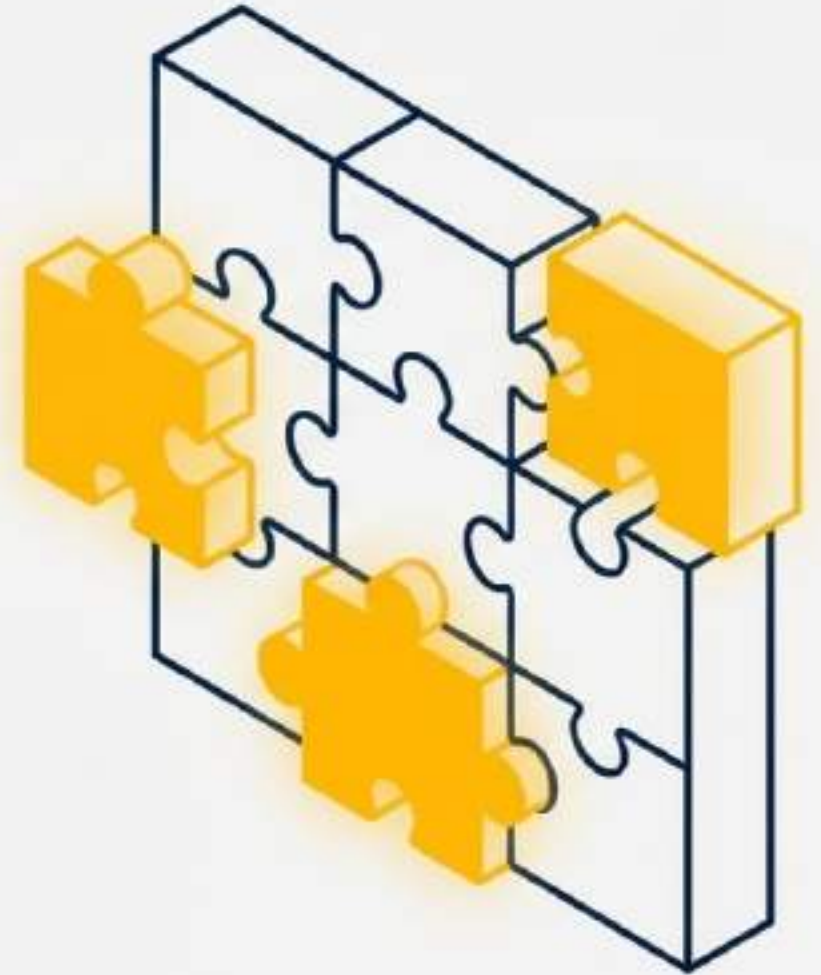

- **Що?** Запровадити обов'язкові **програми підвищення кваліфікації** з цифрових компетенцій.
- **Навчання:** Ефективне використання цифрових платформ для взаємодії з громадянами, аналіз даних, стандарти кібербезпеки.
- **Чому?** Для **підвищення якості зворотного зв'язку** та **інституційної спроможності** органів влади.

РЕКОМЕНДАЦІЯ 3: ПОСИЛИТИ ПРАВОВУ ТА ІНСТИТУЦІЙНУ ОСНОВУ

Ключові кроки для усунення прогалин

- 1. Розробити та прийняти єдиний Закон 'Про цифрову демократію в Україні':** Систематизувати всі інструменти, процедури та відповідальність.
- 2. Посилити вимоги до кібербезпеки:** Впровадити обов'язкові стандарти захисту для всіх державних партисипативних платформ.
- 3. Гармонізувати законодавство з нормами ЄС:** Прискорити імплементацію регламентів GDPR та eIDAS.
- 4. Встановити чіткі механізми зворотного зв'язку:** Законодавчо закріпити обов'язковість розгляду та звітувагння за результатами е-петицій та консультацій.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

НАУКОВА НОВИЗНА

- Систематизовано недоліки правової та інституційної бази цифрової партисипації в Україні, зокрема виявлено її фрагментарність та вразливості у сфері кібербезпеки.
- Обґрунтовано комплексний підхід до вдосконалення інструментарію е-демократії, що поєднує технологічні, освітні та нормативно-правові аспекти.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

- Результати можуть бути використані для розробки єдиного закону про цифрову демократію.
- Рекомендації слугуватимуть основою для посилення кіберзахисту державних платформ та розробки освітніх програм для громадян.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Опубліковано тези доповіді «Цифрова трансформація міського управління: правовий вимір» на Міжнародній науково-практичній конференції «БУД МАЙСТЕР КЛАС 2025».

ДЯКУЮ!